

Motion till riksdagen 2016/17:644

av **Åsa Westlund och Lena Hallengren (båda S)**

Mikroplast

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om mikroplast och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inom EU ska fortsätta verka för att förbjuda mikroplaster i kosmetiska produkter och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen i avsaknad av ett EU-förbud bör införa nationella regleringar för kosmetiska produkter som innehåller mikroplast och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av forskning och kunskapspridning om mikroplast och nedskräpning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Mikroplast i våra vattendrag är ett växande problem. Mikroplast brukar definieras som plastpartiklar som är mindre än 5 m.m. De delas ofta in i två grupper:

1. Dels primära mikroplaster som är tillverkade för att vara små. Dessa används mycket i hudvårdsprodukter som till exempel många rengöringskrämer.
2. Dels sekundära mikroplaster som är plastpartiklar som kommer från till exempel textilier som fleece.

Mikroplasterna följer med avloppsvattnet när vi tvättar bort till exempel hudkräm eller tvättar kläder. De fångas inte upp av vattenreningsverken utan kommer direkt ut i vattendragen. Där äts de av plankton och maskar eller fastnar på alger. Detta äts sedan av fågel och fisk längre upp i näringskedjan och får därmed konsekvenser för hela ekosystemet.

Ingen vet exakt hur mycket mikroplast som finns i havet, men en undersökning som Stockholms universitets Östersjöcentrum har gjort visar att det tillförs Östersjön mellan 13 och 39 ton mikroplast varje år – enbart ifrån kroppsvårdsprodukter.

Vi vet heller inte vilka utsläppskällor som vid sidan om mikroplast från kosmetiska produkter är stora. Därför är det välkommet att regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att identifiera viktigare källor i Sverige till utsläpp av mikropartiklar av plast i havet.

För att komma tillrätta med detta problem krävs förstås en lång rad åtgärder. Men det enklaste och första steget borde vara att begränsa användningen av primära mikroplaster.

Flera amerikanska delstater, nu senast Illinois har förbjudit att sälja kosmetik och hygienprodukter som innehåller mikroplast. Sverige tillhör glädjande nog också de länder som har stöttat krav på ett sådant förbud inom EU.

Enligt förra klimat- och miljöministern (ip. 2015/16:383) har regeringen också bedömt att den avsiktliga användningen av mikroplaster i kosmetiska produkter och andra produkter är ett lämpligt område för överväganden om nationella begränsningar, och Kemikaliemyndigheten har på regeringens uppdrag utrett ett sådant möjligt förbud.

Vad som ovan anförs om att regeringen bör fortsätta verka för att inom EU förbjuda mikroplaster i kosmetiska produkter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vad som ovan anförs om att regeringen bör fortsätta verka för en nationell reglering av mikroplaster i kosmetiska produkter bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

I brist på förbud borde det ställas krav på informationen till konsumenter. Produkter som innehåller mikroplaster bör ha en tydlig information om detta.

Vad som ovan anförs om att regeringen bör verka för att inom EU införa krav på märkning av kosmetiska produkter som innehåller mikroplast bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Men det måste också göras något åt problemet med de sekundära mikroplasterna. Sverige ska nu inom ramen för EU:s havsmiljödirektiv ta fram en handlingsplan för hur våra hav och kustmiljöer inte ska förstöras av skräp och avfall, det vill säga inte heller av mikroplast. Det är därför bra att Naturvårdsverket fått i uppdrag att inte bara identifiera de största källorna till mikroplast i haven utan också verka för att reducera uppkomst och utsläpp av mikroplaster från dessa källor samt, vid behov, föreslå författningsändringar för att minska utsläppen.

Vi saknar fortfarande mycket kunskap om hur mikroplast i haven påverkar natur och människors hälsa. Det är därför viktigt att forskning runt detta bedrivs och uppmärksammas. En del av mikroplasterna i havet kommer från skräp som slängts i vattnet, havet och i naturen. Det är därför viktigt att fortsätta arbetet med att minska nedskräpningen i vår natur. Det är därför viktigt att sprida kunskap och medvetenhet om hur det egna agerandet påverkar naturen, inte minst vattenmiljön.

Vad som ovan anförs om forskning och kunskapsspridning om mikroplast och nedskräpning bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Åsa Westlund (S)

Lena Hallengren (S)